

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 218/2020
11.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранислава Босиљковића и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ А.Д. из Београда, чији је пуномоћник Љиљана Попадић, адвокат из ... и „Инфраструктура железнице Србије“ А.Д. за управљање јавном железничком инфраструктуром, из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3004/19 од 17.09.2019. године, на седници одржаној 11.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3004/19 од 17.09.2019. године, као изузетно дозвољеној ревизији.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3004/19 од 17.09.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 293/17 од 06.05.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Пожаревцу, пресудом П1 293/17 од 06.05.2019. године, одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2014. године до августа 2015. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу првом изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од септембра 2014. године до августа 2015. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу другом изреке). Одбио је као неоснован алтернативни тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2014. године до августа 2015. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу трећем изреке). Одбио је као неоснован алтернативни тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од септембра 2014. године до августа 2015. године, одређене новчане

износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу четвртном изреке). Одлучио је и да свака странка сноси своје трошкове поступка (став пети изреке).

Апелациони суд у Крагујевцу, пресудом Гж1 3004/19 од 17.09.2019. године, одбио је као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Пожаревцу П1 293/17 од 06.05.2019. године (став први изреке). Одбио је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужени „Железнице Србије“ је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18), оценио да је ревизија тужиоца изузетно дозвољена, ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, вештачењем у поступку је утврђено да је за тужиоца поред основне зараде вршен обрачун и свих увећања зараде и накнада зараде у складу са Колективним уговором, а утврђено је и да у обрачунским листама нема доказа да је тужени обрачунавао и исплаћивао тужиоцу за спорни период трошкове на основу исхране у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора. Утврђено је и да тужени није донео посебну одлуку о висини трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор којим би утврдио висину ових примања запослених, јер се чланом 5. Анекса Колективног уговора туженог од 26.07.2006. године, одређује да се у вредност једног радног часа укључује месечна вредност за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, али се не одређује која је то висина, односно износ ових примања. У поступку вештачења утврђена је и висина потраживања тужиоца на основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и то у нето износима, који износи су утврђени према параметрима из раније важећег Колективног уговора за Јавно железничко транспортно предузеће Београд, који је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр.37/95...42/1999, са изменама објављеним у „Службеном гласнику РС“, бр.7/2000 (којим Колективним уговором су били уговорени предметни спорни трошкови, као и њихова висина), с обзиром на то да Анекс Колективног уговора из 2006. године, као и сада важећи Колективни уговор закључен 04.03.2015. године не садрже конкретну регулативу која утврђује висину ове накнаде (тужба је поднета 12.10.2017. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбене захтеве тужиоца, ради накнаде штете на име трошкова за исхрану у току рада

и регреса за годишњи одмор (ближе одређених у ставу првом, другом, трећем и четвртом изреке првостепене пресуде).

Другостепени суд је закључио да, иако је новелираном одредбом члана 118. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.75/14), изричито предвиђено да висина трошкова за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин, мора бити изражена у новцу, Колективни уговор код тужених из 2015. године задржао је исто нормативно решење, као и Анекс Колективног уговора из 2006. године, јер је њиме уговорено да је накнада ових трошкова саставни део цене једног радног сата, о чему су учесници овог Колективног уговора дали и аутентично тумачење, али ни овај Колективни уговор, а ни његове одредбе о начину регулисања ових спорних накнада и висини истих нису били предмет оцене уставности и законитости, па се ради о важећим општим актима. Затим, да, утврђивање висине предметних потраживања на накнаду трошкова на основу рада применом Колективног уговора који је био закључен код туженог „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“, бр.37/95 и 7/00), чијим одредбама је последњи пут била уговорена и утврђена висина предметних спорних накнада трошкова, а који није на правној снази током спорног периода из ове парнице, није прихватљива, јер представља повреду једног од основних начела правног поретка - начело временског важења закона (и других општих аката), због чега такође није било места усвајању тако опредељеног тужбеног захтева тужиоца, јер током спорног периода из ове парнице висина спорне накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор није била уговорена ни уговором о раду, нити неким другим важећим актом на другачији начин од оног који је одређен у наведеном Анексу Колективног уговора из 2006. године и Колективном уговору, који је у важности код тужених од 2015. године, а сама по себи чињеница да је тим општим актима уговорено право на накнаду спорних трошкова, тако што је укључено у цену радног сата, без номиналног опредељења истих, не значи да запосленима, па и тужиоцу нису исплаћени, те да су тужени причинили тужиоцу штету.

Међутим, овакав закључак не може се прихватити као правилан, зато што је погрешно примењено материјално право, на који разлог овај суд пази и по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП, због чега је и чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, Законом о раду је прописано право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом („Службени гласник РС“, број 24/05, са изменама и допунама), и то за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду). Ово право мора бити исказано у обрачунским листама за све запослене. Од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорити мањи или већи износ регреса и тоглог obroка, од оног који је предвиђен Општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико су донели одлуку којом су предвидели висину регреса и тоглог obroка. Висина трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова за исхрану у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Стога се не може прихватити закључак другостепеног суда, да сама по себи чињеница да је општим актима уговорено право на накнаду спорних трошкова, тако што је укључено у цену радног сата, без номиналног опредељења истих, не значи да

запосленима, па и тужиоцу нису исплаћени, те да су тужени причинили тужиоцу штету.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступајући по примедбама на које је указано овим решењем, ради правилне примене материјалног права, правилно утврдити чињенично стање у погледу висине накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а која мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и њихову стручну спрему и донети нову, правилну и закониту одлуку.

Како су укинуте другостепена и првостепена пресуда у погледу главног захтева, то је укинута и одлука о трошковима поступка, с обзиром на то да се предмет у укинутом делу враћа на поновно суђење и да ће о трошковима поступка поводом ревизије и одговора на ревизију заједно са осталим трошковима бити одлучено у коначној одлуци на основу члана 153. и 154. у вези одредбе члана 165. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 404. и 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић